

Reactie op het Verslag van bevindingen Ernst & Young

Algemeen

Conform de controleverordening heeft onze accountant, EY, de jaarstukken 2013 gecontroleerd op basis van de richtlijnen voor de accountantscontrole. De bevindingen van de accountant zijn opgenomen in het bijgevoegde rapport ‘Gemeente Leusden, Uitkomsten controle en overige informatie 2013’. De accountant geeft een goedkeurende controleverklaring af voor zowel getrouwheid als de rechtmatigheid van de jaarrekening 2013. Op 26 juni wordt dit rapport besproken in het afstemmingsoverleg. De vaststelling van de jaarstukken staat geagendeerd voor de raadsvergadering van 9 juli a.s., zodat de jaarrekening binnen de wettelijke termijn (15 juli) bij de provincie en het CBS kan worden ingediend.

In vergelijking met voorgaande jaren is tijdens de accountantscontrole over de jaarstukken 2013 een aantal fouten en onzekerheden geconstateerd. Deze blijven echter binnen de tolerantiegrenzen die door de raad zijn vastgesteld. Zoals wij ook geschreven hebben in de paragraaf rechtmatigheid in ons jaarverslag is er een spanningsveld wat betreft rechtmatigheid ontstaan doordat we te maken hebben met een aantal tegengestelde krachten. Ten eerste verwachten wij van de gemeentelijke organisatie dat zij in houding en gedrag meer ondernemend wordt met een focus op kansen, mogelijkheden en resultaten. Dit betekent wel dat er meer risico wordt gelopen en dat wij tegen de grenzen oplopen van wat wettelijk kan worden toegestaan. Dit gaat meer en meer spelen wanneer wij in een aantal projecten vanwege het maatschappelijk belang onder druk staan om deze projecten te realiseren.

Ten tweede dat er tegelijkertijd ook sprake is van een maatschappelijke druk en een tendens (ook in Europees verband) voor meer wetgeving en controle. Ook het toezicht op de accountants is verder aangescherpt. In Nederland heeft dit bijvoorbeeld geleid tot de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).¹ De AFM is belast met dit toezicht en controleert accountantorganisaties of ze voldoen aan de door haar gestelde eisen. Er is in dat opzicht sprake van zwaardere controle en verscherpt toezicht.

Dit verscherpte toezicht maakt dat de accountant verwacht dat ook de interne controle werkzaamheden hierin meebewegen en meer en gedetailleerde informatie leveren ter onderbouwing van de controle verklaring. Hierdoor is een “controleparadox” ontstaan. De organisatie is beter geworden en heeft meer ervaring in het uitvoeren van verbijzonderde interne controle waardoor meer fouten ontdekt worden, waardoor het juist lijkt dat we minder in “control” zijn. De koers van “loslaten, vertrouwen en ondernemerschap” enerzijds en “verantwoord in control” zijn en blijven anderzijds vraagt wel een alertheid en het zoeken naar een balans tussen deze twee tegengestelde krachten. Het beeld dat wij nu hebben is,

¹ VNG (2014) Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten

dat ondanks dat wij voor deze jaarrekening een aantal rechtmatigheidsfouten hebben gevonden, wij nog steeds verantwoord in control zijn.

Aanbevelingen.

Naar aanleiding van de bevindingen bij de controle 2013 doet de accountant in het rapport een aantal aanbevelingen. Niet alle onderwerpen die in het verslag van bevindingen aan de orde worden gesteld behoeven een reactie van ons. U treft hieronder alleen daar waar dit relevant wordt geacht een reactie van ons college aan.

Kwaliteit totstandkoming jaarrekening (p. 8)

De accountant adviseert inzake de totstandkoming van de jaarrekening de volgende punten/onderwerpen door te ontwikkelen:

- Zichtbare review op het opgeleverde controledossier ten einde fouten in aansluitingen te voorkomen alsmede om de volledigheid van het controledossier vast te stellen.
- Tijdig en met voldoende diepgang oppakken van de actiepunten zoals deze zijn opgenomen in de managementletter.
- Zorgdragen dat er tijdig voldoende controle informatie beschikbaar is van de organisaties waarbij activiteiten op afstand zijn gezet.

Reactie college

De uitkomsten van de accountantscontrole zijn voor ons aanleiding om ons jaarrekeningproces samen met de accountant en de ambtelijke organisatie te evalueren en onze leerpunten op te pakken. We zijn ons er echter van bewust dat in tijden van reorganisatie en bezuinigen, en met de invoering van de decentralisaties voor de deur, het een uitdaging is om de kwaliteit door te ontwikkelen zodat de controle in 2014 een verbetering laat zien.

Solvabiliteit (p. 10)

De accountant vraagt blijvende aandacht voor de solvabiliteitspositie van de gemeente.

Reactie college

Wij nemen het advies van de accountant over. We gaan de ontwikkeling van het eigen vermogen bewaken. Hiervoor gaan we onder meer maandelijks de liquiditeitsprognose actualiseren. Ook gaan we tijdig ons financieringsbeleid en rentebeleid bijstellen als onze liquiditeitspositie significant wijzigt.

Weerstandvermogen Grondbedrijf (p.11)

De accountant vraagt aandacht voor het verder financieel vertalen van de risico's van het grondbedrijf.

Reactie college

Wij nemen het advies van de accountant over. Uiterlijk bij het vaststellen van de actualisatie grondexploitaties 2015/jaarrekening 2014 zal een oplossing voor de te lage ratio aan de raad worden voorgelegd. In de monitor kredietcrisis december 2013 en vervolgens in de actualisatie grondexploitaties 2014 is dit ook reeds aangekondigd.

Buitenplaats (p.12)

De accountant benadrukt de noodzaak om in 2014 duidelijkheid te creëren omtrent de grondexploitatie van de Buitenplaats, waarbij de verschillende opties in kaart worden gebracht, ten einde in de jaarrekening 2014 een geactualiseerde GREX te kunnen verwerken.

Reactie college:

Wij nemen het advies van de accountant over. Hierbij wordt echter opgemerkt dat een en ander afhankelijk is en blijft van besluitvorming omtrent met name de visie werklocaties 2020. Plannen over de (her)ontwikkeling van de Buitenplaats dienen te passen binnen het kader dat vastgesteld wordt in de visie werklocaties 2020. Ons college streeft ernaar om in 2014 duidelijkheid te creëren omtrent de grondexploitatie van de Buitenplaats, waarbij de verschillende opties in kaart worden gebracht, ten einde in de jaarrekening 2014 een geactualiseerde GREX te kunnen.

Grondexploitaties (p.13)

De accountant adviseert de fasering van de grondexploitaties op totaalniveau verder in kaart te brengen, waarbij tevens rekening wordt gehouden met projecten in de regio.

Wij nemen het advies van de accountant over. In 2014 zal de gemeente een onderzoek uit (laten) voeren naar de woningbehoefte voor Leusden in de toekomst, rekeninghoudend met het bredere perspectief in de regio. De uitkomsten van dit onderzoek zullen input zijn voor het bij de actualisatie 2015 aanpassen van de fasering van de verschillende projecten.

Op afstand gezette activiteiten (Belastingen / Sociale Zaken) (p. 13)

De accountant adviseert om de afspraken met deze partijen verder aan te scherpen, zodat zij tijdig de juiste informatie aanleveren.

Reactie college

Wij nemen het advies van de accountant over. In de DVO 2014 met GLBT zijn concrete aanlevertermijnen afgesproken. Op korte termijn gaan we met de gemeente Amersfoort in overleg om onze bestaande afspraken aan te scherpen. Wij gaan deze afspraken actief monitoren.

Begrotingsrechtmatigheid (p. 9 & 14)

In het kader van het begrotingsbeheer blijven wij onze aandacht vragen om financiële ontwikkelingen tijdig door te vertalen in de begroting. In dit kader verwijzen wij ook naar de geconstateerde onrechtmatigheid in het kader van het begrotingsbeheer.

Op programma 1 is een overschrijding van € 131.000 geconstateerd. Reden hiervoor is dat de verwachte bezuiniging door reductie van personeel niet is gerealiseerd. Door niet tijdig een begrotingswijziging in te dienen zijn deze uitgaven formeel onrechtmatig.

Reactie college:

De salariskosten voor bovenformatief personeel zijn in 2013 niet geraamd. Dit is achterwege gelaten omdat bij het opmaken van de begroting (in april 2012) de verwachting was dat het outplacement traject snel vruchten zou afwerpen en de bovenformatieven elders geplaatst konden worden. De loonkosten liepen in 2013 echter door. Het herplaatsen is gelukt per 1 januari 2014. De bovenformatieven zijn wel op incidentele basis uitgeleend. Wij zullen gedurende het jaar onze uitgaven beter monitoren en tijdig begrotingswijzigingen indienen.

Voorziening pensioenen wethouders (p. 14)

Ten behoeve van de voorziening pensioenen en uitkeringen wethouders heeft de gemeente Leusden een actuariële berekening laten uitvoeren. In eerste instantie waren deze berekening voor een beperkt deel van de wethouders uitgevoerd. Op ons verzoek heeft alsnog een integrale berekening voor alle wethouders plaatsgevonden. Op basis van deze berekening

Bijlage bij collegeadvies 227999.

bleek ultimo 2013 € 204.645 te weinig opgenomen in de voorziening. Het college heeft er voor gekozen om dit bedrag niet te verwerken in de jaarrekening 2013. Verwerking zal plaatsvinden in de voorjaarsnota 2014.

Reactie college:

Wij hebben de afweging gemaakt deze fout te corrigeren bij de voorjaarsnota omdat aanpassing van de cijfers over 2013 het jaarrekeningproces vertraagd zou hebben en veel ambtelijke capaciteit en middelen gekost zou hebben om alle wijzigingen in de jaarrekening door te voeren.

Voorziening onderwijshuisvesting (p. 14)

Voorziening onderwijshuisvesting is net als in 2012 negatief. Met name de hoge kostenpost voor vandalisme is debet aan het negatieve saldo binnen de voorziening. Het negatieve saldo wordt gedekt vanuit de voorziening egalisatie gebouwenbeheer.

Reactie college:

Het negatief saldo van de voorziening onderwijshuisvesting is gedaald van 427.000 euro naar 27.500 euro. De verwachting was dat bij het opmaken van de jaarstukken de voorziening een positief saldo zou hebben. Helaas is dit niet uitgekomen vanwege de hoge kostenpost voor vandalisme.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap werkt aan een wetsvoorstel voor de overheveling van het buitenonderhoud primair onderwijs naar schoolbesturen. Naar verwachting zal de nieuwe wet ingaan per 1 januari 2015. De taken en het budget voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs zullen worden overgeheveld naar de schoolbesturen. De noodzaak tot instandhouding van deze voorziening komt hiermee dan te vervallen. Voor zo ver er vanuit de voorziening nog kosten worden gedekt die ook na 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid van de gemeente zullen blijven, zal daarvoor binnen de exploitatie een afzonderlijk budget worden geraamd. Het gaat dan om de kosten voor het jaarlijks opstellen van de leerlingenprognoses en de kosten als gevolg van schade door vandalisme. Deze kosten worden gedekt vanuit de rijksbijdrage onderwijshuisvesting. De verwerking hiervan zal plaatsvinden in de najaarsnota 2014.

Aanbestedingen (p. 14)

Middels gezamenlijke inspanningen en overleggen met de gemeente zijn aanvullende werkzaamheden uitgevoerd om de rechtmatigheid van de aanbestedingen vast te kunnen stellen. De accountant onderkent een aantal belangrijke aandachtspunten ten aanzien van de aanbestedingen op het gebied van dossiervorming, aflopende contracten en de beheersing van het proces.

Reactie college

Wij nemen het advies van de accountant over.

Uit het onderzoek van de accountant is gebleken dat de organisatie een verbetering kan doorvoeren met name op de dossiervorming in inkoop- en aanbestedingsprocedures. Het college herkent dit en neemt hierop maatregelen. Er komt een aangescherpte inkoopwerkprocesbeschrijving die de organisatie zal ondersteunen in de juiste uitvoering van inkoop- en aanbestedingsprocedures en het vastleggen hiervan in het digitale archief. Deze dossiervorming wordt met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014 ingezet.

SiSa (p. 17)

Bij de SiSa controle is uw gemeente afhankelijk van de gegevens van de gemeente Amersfoort voor wat betreft de sociale regelingen. Het is daarom van belang dat de gemeente Amersfoort tijdig de juiste informatie verstrekt aan uw gemeente. Bij aanvang van onze controle van de jaarrekening waren deze gegevens nog niet beschikbaar. Wij adviseren u, evenals in onze managementletter 2013, om bij volgende controles tijdige afstemming te realiseren met de gemeente Amersfoort. Dan wel te overwegen om middels een andere werkwijze voldoende en tijdige zekerheid te krijgen omtrent de rechtmatige uitvoering van sociale zaken door de gemeente Amersfoort.

Reactie college

Wij gaan op korte termijn in overleg met de gemeente Amersfoort en haar accountant om tot verscherpte afspraken te komen zodat wij voor de controle over de jaarstukken 2014 tijdig over de controleverklaring kunnen beschikken.

Automatisering (p. 17)

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de belangrijkste IT beheersmaatregelen effectief zijn ingericht. Wel hebben wij een aantal bevindingen geconstateerd waaronder het niet consequent documenteren van uitgevoerde werkzaamheden waardoor wij op diverse onderdelen niet in staat zijn om vast te stellen in hoeverre wijzigingen op een adequate wijze worden getest en doorgevoerd. Daarnaast hebben we een aantal tekortkomingen op maatregelen gericht op het zowel verkrijgen als verschaffen van toegang tot de applicaties geconstateerd. Daarbij merken wij op dat de genoemde tekortkomingen worden onderkend door de applicatiebeheerders en dat maatregelen worden ingericht om deze tekortkomingen te mitigeren.

Reactie college

In toenemende mate merken wij dat de eisen op het gebied van automatisering hoger komen te liggen. Wij zijn een verbetertraject gestart om ons niveau van documentatie en informatiebeveiliging te verhogen. Wij onderzoeken momenteel in hoeverre hiervoor aanvullende middelen en capaciteit nodig zijn.